

TÁC ĐỘNG CỦA VIỆN TRỢ NƯỚC NGOÀI ĐẾN TĂNG TRƯỞNG KINH TẾ Ở CÁC QUỐC GIA ĐANG PHÁT TRIỂN

Ngày nhận: 24/4/2015
Ngày nhận lại: 28/5/2015
Ngày duyệt đăng: 10/9/2015
Mã số: 9-15-52

Đặng Văn Cường (*)

Tóm tắt: Nghiên cứu đánh giá tác động của viện trợ nước ngoài (VTNN) đến tăng trưởng kinh tế tại các quốc gia đang phát triển bằng việc sử dụng dữ liệu của 53 quốc gia trong giai đoạn 2000-2013. Nghiên cứu phát triển mô hình thực nghiệm dựa vào khung lý thuyết tăng trưởng tân cổ điển. Bằng phương pháp ước lượng GLS và GMM cho dữ liệu bảng, kết quả thực nghiệm cho thấy nguồn VTNN tác động tích cực và có ý nghĩa đến tăng trưởng kinh tế (TTKT) tại các quốc gia khảo sát. Biến đầu tư trong nước và tốc độ tăng dân số cũng tác động tích cực đến tăng trưởng trong khi biến lạm phát gây cản trở cho tăng trưởng. Ngoài ra, kết quả thực nghiệm cũng cho thấy không tồn tại hiệu ứng phi tuyến giữa vốn viện trợ và tăng trưởng, trái ngược với lý thuyết tỷ suất sinh lợi giảm dân theo vốn. Từ đó, nghiên cứu đưa ra giải pháp về việc thu hút và sử dụng hiệu quả nguồn vốn VTNN cùng với các giải pháp đối với các yếu tố kinh tế cho mục tiêu tăng trưởng bền vững tại các quốc gia này.

Từ khóa: Viện trợ nước ngoài, tăng trưởng, GLS, GMM.

Giới thiệu

Vốn được xem là chìa khóa thúc đẩy tăng trưởng ở các quốc gia đang phát triển. Ngoài ra, vốn còn được xem là yếu tố quan trọng giúp đất nước thoát khỏi nghèo đói, chuyển dịch cơ cấu kinh tế để thúc đẩy tăng trưởng nhanh hơn và hội nhập vào nền kinh tế toàn cầu. Các nhà kinh tế đã chứng minh vai trò của vốn bằng các mô hình kinh tế với kết quả thực nghiệm đáng tin cậy. Ở các quốc gia đang phát triển, nguồn lực vốn trong nước còn hạn chế, vì vậy việc thu hút vốn đầu tư trực tiếp (FDI) và VTNN (ODA) là thật sự cần thiết. Vốn FDI tập trung chủ yếu vào hoạt động kinh doanh và thường chảy vào các nền kinh tế có nhiều lợi thế so sánh về nhân công giá rẻ, chính sách ưu đãi thuế hấp dẫn, giàu tài nguyên khoáng sản, nguồn nguyên liệu dồi dào... Trong khi đó, ODA là nguồn viện trợ từ các quốc gia phát triển với nhiều ưu đãi về mức độ không hoàn trả vốn gốc, lãi

suất thấp, thời gian dài... Do đó, VTNN được xem như một sự bổ sung nguồn lực tài chính cần thiết và quan trọng trong việc thúc đẩy tăng trưởng và giảm nghèo tại các quốc gia đang phát triển.

Trong những năm gần đây có một sự gia tăng đáng kể các dòng VTNN vào các nước đang phát triển. Tuy nhiên, vai trò của VTNN đối với tăng trưởng của các nước đang phát triển là một chủ đề gây nhiều tranh cãi. Nhiều ý kiến cho rằng viện trợ không hoàn toàn đem lại lợi ích cho các quốc gia tiếp nhận mà đôi khi chính nguồn viện trợ này sẽ mang lại những tác động ngược làm suy giảm nền kinh tế quốc gia. Bauer (1976) và Friedman (1995) đã cất lực phê phán nguồn viện trợ. Bauer (1976) cho rằng nguồn viện trợ chỉ làm giàu cho giới chức ở các nước tiếp nhận vốn bởi vì nó tạo điều kiện cho hoạt động tham nhũng ngày càng nhiều hơn. Trong khi đó, Friedman (1995)